

Nationale klimaatadaptatiestrategie: nu uitvoeren!

In de plenaire ochtend kwam het al even aan bod: de NAS, oftewel de Nationale klimaatadaptatiestrategie. In een tweetal drukbezochte verdiepingssessies worden bezoekers door de projectleider van de NAS, Stef Meijs, verder bijgepraat. De NAS is er: en nu?

Stef Meijs: 'In 2012 gaf de Algemene Rekenkamer het advies om aandacht te besteden aan klimaatverandering over de volle breedte van alle sectoren en domeinen en hier een NAS voor op te stellen. In 2017 moet elke Europese lidstaat dit gedaan hebben. Nederland wil voorop lopen en heeft al heel wat stappen gezet. 2016 was een extreem jaar, met enorme hagel, noodweer in juni, mislukte wortel- en aardappel oogst, verregende events een onverwachte hitteperiode in september. En dit gebeurt er verder van huis...'

Een filmpje begint te spelen. Groene cirkels geven de omtrek van de ijskap op de Noordpool aan, die van groot elk jaar iets kleiner worden, sneller en sneller krimpend naarmate we dichterbij het nu komen tot de lijnen sneller gaan dan je kan volgen.

'De verandering van het klimaat gaat veel sneller dan verwacht, de zeespiegel stijgt sneller, ons weer wordt meer extreem en zal vaker optreden. Dit raakt iedereen en alle sectoren. We hebben de effecten van de verandering in kaart gebracht, samen met heel veel partijen en dit zijn er nu al ruim 100. Een aantal risico's die met name het komend decennium urgent worden zijn: hittestress bij mensen, problemen op het vlak van infrastructuur, energie, IT en vervoer. We gaan nieuwe infecties en ziekten krijgen, voor de mens maar ook de landbouw, er komen andere exotische dieren. Ook moeten we rekening houden met het cumulatief effect: de combinatie van factoren die elkaar beïnvloeden en erger maken. Hitte leidt tot smog, of tot slecht internet waar bedrijven weer last van hebben, of tot blauwalg, wat de gezondheid in gevaar brengt.'

Wat wil de NAS hieraan doen? 'Op korte termijn willen we het veel meer onder de aandacht brengen, samenwerken stimuleren, verder onderzoek doen, een netwerk van partners opbouwen, ons eigen beleid meer klimaatadaptief maken en toewerken naar een Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie. Daarbij trekken we samen op met de collega's die werken vanuit het Deltaprogramma. En kennis delen, zodat er regionaal genoeg kunde is om zelf aan de slag te gaan.'

Een viertal samenwerkingspartners vertelt hoe zij nu al werken met de NAS.

Frank van Lamoen, Provincie Noord-Brabant

'We werken de NAS om tot een BAS: de Brabantse adaptatiestrategie. We willen samen met de Brabantse partijen leren, elkaar versterken en scherp houden. Daar horen ook experimenten bij. Dat betekent dat dingen ook mogen mislukken. Daar hoor je nooit iemand over, maar uitvinden wat niet werkt is van groot belang. We hebben met de BAS een hoge ambitie en willen de lastige zaken aanpakken. Wat dat betreft mag er een verbod komen op de woorden 'laaghangend fruit, quick wins en no regret'. Laat hangen, dat laaghangend fruit: ga de moeilijke dingen doen. En: 'put your money where your mouth is': zet je geld zo in dat het je hoge ambitie ondersteunt.

Maar om te beginnen willen we eerst de vraag scherp krijgen: waar gaat het over? Wat IS klimaatbestendig eigenlijk? Wanneer ben je dat? En hoe weten we of het goed gaat? Hoe monitor je dat? Allemaal leervragen waar we mee aan de slag zijn.'

Timo Brinkman, Verbond van Verzekeraars

'Als brancheorganisatie opereren wij vooral op de vlakken die elkaar beconcurrerende verzekeraars samen op moeten pakken. Klimaatverandering is zo'n onderwerp. Vooral de extreme neerslag in juni 2016 heeft een enorme impact gehad. Verzekeraars hebben tenminste 675 miljoen schade uitgekeerd, verdeeld over meerdere schadenbranches. Dit soort bedragen zijn ook voor verzekeraars groot. Een gedeelte was dan ook internationaal herverzekerd. Een verzekering is voor onzekere gebeurtenissen en gebaseerd op solidariteit: de schadevergoeding komt uit de premies die we met zijn allen betalen. Als risico's te groot worden, wordt ook verzekeren soms moeilijk. Omdat verzekeren geen recht of plicht is, loop je zelfs de kans dat bepaalde groepen zich niet kunnen verzekeren. Als sector vinden we dat niet wenselijk. Wij willen daarom graag binnen de NAS meedenken, over risico's voor particulieren, ondernemers en de agrarische sector. Samen met andere partijen en de overheid: dit raakt ons immers allemaal. De NAS zou alle partijen die een rol hebben, moeten coördineren om zo klimaat over de volle breedte te bespreken.'

Marcel Tonkes, Provincie Overijssel

'In onze provincie hebben we een omgevingsvisie opgesteld met daarin verwerkt wat er moet gebeuren op het vlak van klimaatadaptatie. Dit zijn concrete stappen. We wilden geen papieren tijger, maar duidelijke handvatten hoe om te gaan met wateroverlast en hittestress. We hebben samenwerking gezocht door teams op te richten waarin ook andere partijen, zoals ontwikkelaars, zitten. Meerdere steden zijn actief met klimaatadaptatie, zoals Zwolle, de Twentse steden en Deventer. Samen geeft dat voeding voor een RAS, een Regionale Adaptatiestrategie. Daar gaan we aan werken en hopen daarbij op steun vanuit IenM.'

Madeleen Helmer, Klimaatverbond

'Het besef is ingedaald dat we niet genoeg opschieten met mitigatiemaatregelen, dat we echt te maken gaan krijgen met de gevolgen van klimaatverandering en dat adaptatie noodzakelijk is. We hebben tot nu toe vooral ingezet op de water en ruimte sector, maar als je bijvoorbeeld kijkt naar het bollenschema in de NAS met de risico's van hitte dan zijn maatregelen in deze sectoren marginaal. Gezondheid is veel belangrijker. Voor de gezondheid en de natuur is hitte een enorm probleem. Wat het goede van de NAS is, is dat het eerst kijkt naar de risicofactoren en de gevolgen. Hiermee kun je alle sectoren aanhaken die met een bepaald effect te maken hebben en samen een plan opstellen. Ook is het van belang om te zien welke andere risicofactoren een versterkend effect hebben. Bij hitte is dat ook vergrijzing, verstedelijking, kwetsbare ouderen die langer thuis moeten wonen en de verslechterde luchtkwaliteit tijdens een hitteperiode. De route naar adaptatieplannen is: wat is het risico, wie/wat is kwetsbaar, wie is verantwoordelijk, wat is hun agenda en capaciteit en welke maatregelen kunnen ontwikkeld worden?'